

OCEAN2012

Fish Dependence Day - Nederland

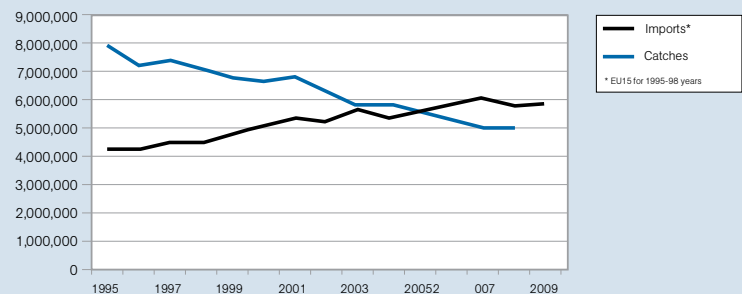
OCEAN2012
Transforming
European Fisheries

Afhankelijkheid van vis, ofwel de mate waarin de EU afhankelijk is van vis van elders

De EU heeft één van de grootste vissersvloten ter wereld. De Exclusieve Economische Zone (EEZ) is de grootste importeur van consumptievis en schelp- en schaaldieren en heeft veel invloed bij internationale instanties. Toch is het buitengewoon slecht gesteld met de Europese visbestanden en wordt er alleen maar meer vis gegeten. De EU betreft grote hoeveelheden vis uit andere landen, hetzij door vis te importeren, hetzij door middel van eigen vangsten. De Europeanen zijn zo afhankelijk van visproducten uit externe wateren dat één op de twee vissen die zij eten, niet uit Europa komt. De Europese vloten vissen steeds verder buiten Europa, met als resultaat dat visbestanden in verre wateren en de gemeenschappen die hiervan afhankelijk zijn, steeds meer onder druk komen te staan.

Afbeelding 1: EU27-vangsten (aan land gebracht) t.o.v. import, 1995-2009 (ton levend gewicht)

Source: Eurostat external trade database - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/external_trade/data/database

Europeanen zijn zo afhankelijk van visproducten uit wateren buiten Europa dat de helft van de vis die wij eten, van ver komt

...consumptie in EU blijft toenemen

De hoeveelheden vis die per EU-lidstaat wordt gevangen en geconsumeerd, verschillen. Hoe snel de eigen visvoorraad is uitgeput, varieert dus. Met de 'afhankelijkheid van vis' wordt aangegeven in hoeverre een lidstaat zichzelf kan voorzien van vis - in hoeverre kan het land met vis uit eigen wateren aan de binnenlandse vraag voldoen? De 'fish dependence day' (visafhankelijkheidsdag) is de dag waarop de eigen visvoorraad van het land uitgeput is en het land afhankelijk wordt van vis buiten de EU. Voor de EU als geheel is deze datum vastgesteld op 6 juli - dit wil zeggen dat we voor bijna de helft van onze visconsumptie afhankelijk zijn van vis uit wateren buiten Europa. De Europese 'Fish dependence day' komt elk jaar vroeger, waaruit blijkt dat Europa steeds afhankelijker wordt van visproducten van elders. Nederland bereikt dit punt op 25 juli.

Afnemende visbestanden

Volgens een aantal wetenschappers is al 90 procent van de grote roofvissen uit de wereldzeeën gevestigd. Tegelijkertijd is vis voor een miljard mensen een belangrijke bron van eiwitten. In de EU is het merendeel van de geïnventariseerde visbestanden overbevist en voor veel van deze bestanden bestaat het risico dat ze geheel verdwijnen. Sinds 1993 wordt er jaarlijks in Europa gemiddeld 2 procent minder vis gevangen (een totale daling van circa 30 procent).

In 2009 schatte de Wereldbank dat de economische gevolgen van wereldwijde overbevissing jaarlijks US\$ 50 miljard kosten. Uit een recent rapport van nef, Jobs Lost at Sea, is gebleken dat overbevissing van 43 van de bestanden in het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan een jaarlijks verlies van € 3,2 miljard oplevert - hiermee zouden 100.000 banen in de visserij- en viswerkingsector betaald kunnen worden.

Meer consumptie

Tussen 1960 en 2007 is de wereldwijde visconsumptie bijna verdubbeld - van 9,0 kg tot 17,1 kg per hoofd van de bevolking per jaar. Gemiddeld eet elke Europese burger zelfs nog meer - maar liefst 22,1 kg aan visproducten per jaar. De visconsumptie in Europa is dus inderdaad toegenomen terwijl er minder vis aan land wordt gebracht. In 2009 werd er in Europese wateren 4 miljoen ton vis gevangen - dit is krap 39 procent van de totale visconsumptie (10,4 miljoen ton). Tien jaar eerder ving de EU ruim 5,4 miljoen ton in eigen wateren, bijna de helft van de jaarlijkse visconsumptie (11,5 miljoen ton). De FAO voorspelt dat de visconsumptie per hoofd van de bevolking in Europa zal blijven toenemen.

Uit deze gegevens kan worden afgeleid dat de druk waaronder de visbestanden gebukt gaan, blijft toenemen naarmate de wereldbevolking groeit. Naar schatting zullen er in 2050 negen miljard mensen op aarde leven.

Daar gevangen, hier gegeten

Europeanen kunnen meer vis eten omdat ze hun visproducten uit gebieden buiten Europa halen. De vis wordt gevangen door Europese schepen in vreemde wateren of geïmporteerd. In 2006 visten 718 Europese vaartuigen in vreemde wateren - slechts een klein deel van de totale vloot, maar deze vaartuigen waren verantwoordelijk voor ongeveer 20 procent van de totale hoeveelheid vis die aan land werd gebracht. Ruim de helft van deze vaartuigen was Spaans.

In 2009 importeerde de EU 4 miljoen ton vis meer dan het exporteerde. De import was naar schatting 57 procent van de totale consumptie. De EU is een buitengewoon aantrekkelijke markt voor exporteurs omdat de EU-lidstaten de op een na hoogste prijs voor vis betalen - alleen Japan betaalt meer.

Kweken

De visconsumptie in Europa kon ook toenemen dankzij aquacultuur. Ruim 1,3 miljoen ton vis die jaarlijks binnen Europa wordt verkocht, wordt gekweekt. Maar mariene aquacultuur van gevinde vissen is in hoge mate afhankelijk van de vangst van wilde vis, die als voedsel dient. De druk op mariene visbestanden wordt zo verder opgevoerd. Voor gekweekte schelpdieren is geen voedsel in de vorm van wilde vis nodig, maar tenzij het eetgedrag van de consument drastisch verandert, kunnen deze weekdieren de huidige vraag naar gekweekte vis niet goed maken.

Aquacultuur brengt ook de nodige problemen met zich mee, zoals de beheersing van ziekten in zeer kleine ruimten en het risico dat zieke vis ontsnapt en in het wild terecht komt.

Afhankelijkheid van vis inschatten

De mate waarin de EU-lidstaten zichzelf kunnen voorzien van vis, wordt berekend als de verhouding tussen binnenlands aanbod (productie) en binnenlandse vraag (consumptie).

- Onder 'binnenlands aanbod' worden verstaan de totale hoeveelheid vis uit Europese wateren die door de EU-lidstaten aan land worden gebracht, de productie uit aquacultuur en de handelsbalans (export minus import).
- 'Binnenlandse vraag' wil zeggen de totale

hoeveelheid vis die in alle regio's aan land wordt gebracht, plus import minus export.

Om te berekenen op welke datum de 'Fish Dependence Day' van een lidstaat valt, wordt bovenstaande uitkomst vermenigvuldigd met 365 - het resultaat is de desbetreffende dag in een kalenderjaar.

$$\text{Zelfvoorziening} = \frac{\text{cvangsten in EU-wateren} + \text{productie aquacultuur}}{\text{Daadwerkelijke consumptie}}$$

In hoeverre de lidstaten zichzelf van vis kunnen voorzien, verschilt per land. Voor landen die nauwelijks of geen toegang hebben tot Europese zeeën, zoals Oostenrijk, Slowakije en Tsjechië, valt de datum van de 'visafhankelijkheidsdag' eerder. Verrassend geldt dit ook voor enkele lidstaten die wel toegang tot de Europese zeeën hebben, zoals Spanje, Portugal, Italië, Duitsland en Frankrijk. Deze lidstaten betrekken meer dan de helft van hun vis uit wateren buiten Europa.

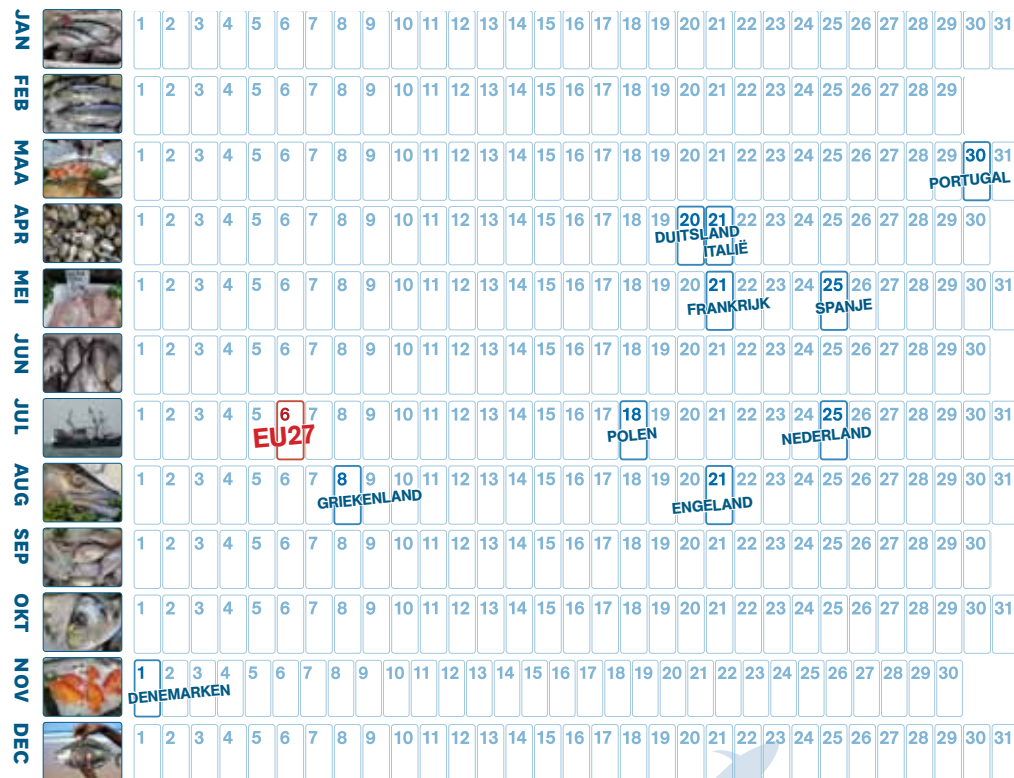
Voor Nederland is de mate waarin het land zichzelf van vis kan voorzien, in de afgelopen twee jaar gedaald van 108,1 tot 56,2 procent. Dat wil zeggen dat Nederland nu voor bijna 45 procent van de behoefte afhankelijk is van vis buiten Europa. De afhankelijkheidsdag valt dan ook halverwege het jaar – op 25 juli 2012. Deze verschuiving wordt veroorzaakt door een toename van het verbruik, wat mogelijk wordt gemaakt door een stijging van de import met 200.000 ton.

Consumptie afstemmen op aanbod

Een toename van de visconsumptie terwijl de voorraden kleiner worden, is een model dat vanuit milieuoogpunt geen levensvatbaarheid heeft en maatschappelijk gezien vragen oproept. Met het oog op de beperkte visgronden en de toenemende bevolking is het huidige Europese consumptiemodel niet duurzaam. De toenemende visafhankelijkheid van de EU heeft verstrekende gevolgen voor de gezondheid van visbestanden in de hele wereld; wanneer visbestanden overbevist worden, heeft dit ook negatieve gevolgen voor de lokale samenleving die van visserij afhankelijk zijn.

De productiviteit in de Europese wateren kan hoog zijn. Mits deze wateren verantwoord worden beheerd, kan dit leiden tot een stabiel aanbod van vis, wat maatschappelijke en economische voordelen met zich meebrengt. De doorlopende hervorming van het GVB is een uitgelezen moment voor een nieuw beleid dat een eind maakt aan overbevissing en destructieve vispraktijken en dat een eerlijk en rechtvaardig gebruik van rijke visvoorraden mogelijk maakt.

Fish dependence day calendar 2012

Europese visbestanden zo gezond maken dat duurzame visserij weer kan, en alleen eten waar we veilig op kunnen vissen - zo kan deze toenemende afhankelijkheid worden gestopt

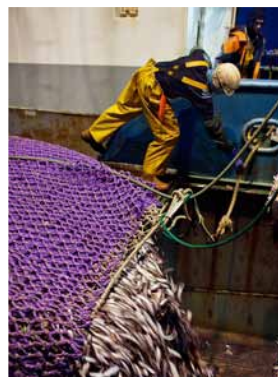
Deze brochure is gebaseerd op een **nef-rapport: *Fish Dependence: 2012 Update***. Ga naar: www.neweconomics.org/projects/fisheries

OCEAN2012 is een alliantie van organisaties die zich inzet om overbevissing een halt toe te roepen, destructieve vispraktijken te stoppen en een eerlijk en een rechtvaardig gebruik van gezonde visbestanden mogelijk te maken.

OCEAN2012 is opgericht en wordt gecoördineerd door de Pew Environment Group, de natuurbeschermingsafdeling van The Pew Charitable Trusts, een niet-gouvernementele organisatie die streeft naar het beëindigen van de overbevissing in de oceanen overal ter wereld.

De stuurgroep van OCEAN2012 bestaat uit de Coalition for Fair Fisheries Arrangements, Ecologistas en Acción, The Fisheries Secretariat, nef (new economics foundation), de Pew Environment Group en Seas at Risk.

www.ocean2012.eu

PHOTOGRAPHS: COREY ARNOLD

 nef
economics as if people
and the planet mattered

OCEAN2012
Transforming
European Fisheries

